

JEOLOJİK MİRASA KATKI: SARIBAŞAK (OLUR) YILANLI KAPLICALARI

Mine Alacalı^a, Ekrem Kalkan^b

*^aAtatürk Üniversitesi Oltu Yer Bilimleri Fakültesi, Petrol ve Doğal Gaz Mühendisliği
Bölümü, 25400, Oltu-Erzurum*

*^bAtatürk Üniversitesi Oltu Yer Bilimleri Fakültesi, Jeoloji Mühendisliği Bölümü, 25400,
Oltu-Erzurum.*

(minealaca@yahoo.com)

ÖZ

Üzerinde bulunduğu orojenik kuşak nedeni ile farklı jeolojik birimler ve jeolojik yapılar gözlenen ülkemizde yüzey morfolojisi Kuzey Anadolu ve Doğu Anadolu Fay hatlarının etkinliğine bağlı olarak şekillenmiştir. Çeşitli boyutlarda fayların ve kırık hatlarının varlığı, bu hatları kendisine doğal çıkış olarak kullanan sıcak suların yüzeylemesini kolaylaştırmaktadır. Batı Anadolu'da genleşme tektoniğine bağlı olarak gelişen horst-graben yapıları ve kabuk incelmeleri, jeotermal akışkanların yeryüzüne daha kolay ulaşmasını sağlamaktadır. Bunu aksine, Doğu Anadolu'da ise sıkışma tektoniğine bağlı olarak gelişen kabuk kalınlaşması, bu çıkışların daha sınırlı sayıda ve daha düşük sıcaklıklarda gözlenmesine neden olmaktadır. Bu çıkışlardan birkaçı da Erzurum ili sınırları içerisinde yer almaktadır. Erzurum Aziziye Kaplıcaları ve Pasinler Kaplıcaları günümüzde modern anlamda kullanılan tesislerin bulunduğu jeotermal çıkış noktalarıdır. Erzurum'un sıcak su çıkışları kuzeydoğuya doğru gidildikçe sıcaklıkları düşmekle birlikte, ilginç noktalardan yüzeylemektedir. Olur İlçesine bağlı Sarıbaşak Köyü'ndeki deniz seviyesinden yaklaşık 1900 m yükseklikte bulunan Yılanlı Kaplıcaları (Ilıkaynak Mah) da bunlardan biridir. Derin bir vadi boyunca sıralanmış olan üç eski doğal çıkış noktasının bulunduğu bölgede, yeni tesis edilen kapalı alan içerisinde bölge halkının sıcak suda faydalanması sağlanmaktadır. Eski çıkış noktalarında ise ilkel yapılar mevcut olup, tavanında ve duvarlarında sürekli yılanların bulunması ile ün yapmış olan hamamlardır. Zararsız yılanların varlığına rağmen, sıcaklık itibarı ile termal turizm ve balneolojik kullanım açısından elverişlidirler.

Anahtar Kelimeler: Jeolojik miras, fay, sıcak su, Olur, Erzurum

A CONTRIBUTION TO GEOLOGICAL HERITAGE: SARIBAŞAK (OLUR) SNAKY HOT SPRINGS

Mine Alacalı^a, Ekrem Kalkan^b

^aAtatürk Üniversitesi Oltu Yer Bilimleri Fakültesi, Petrol ve Doğal Gaz Mühendisliği
Bölümü, 25400, Oltu-Erzurum

^bAtatürk Üniversitesi Oltu Yer Bilimleri Fakültesi, Jeoloji Mühendisliği Bölümü, 25400,
Oltu-Erzurum.

(minealaca@yahoo.com)

ABSTRACT

In our country, where different geological units and geological structures are observed due to the orogenic belt, surface morphology depends upon the activity of North Anatolian and Eastern Anatolian Fault Zones. The existence of faults and fractures in various sizes, help hot waters which use these pathways as a natural outlet, to ascend to the surface. In western regions, crustal thinning and horst-graben structure caused by expansion forces help geothermal fluids to reach the surface easier. On the contrary, in Eastern Anatolia, crustal thickening due to the compression tectonics causes these outcrops to be observed at a limited number of hot points at lower temperatures. A few of these hot springs are located within the boundaries of Erzurum province. Erzurum Aziziye Thermal Springs and Pasinler Thermal Springs are only two of the geothermal areas where geothermal waters are being used in modern facilities presently. Towards the northeast of Erzurum, the temperature of the hot water points decrease and expose at interesting points. One of these hot water points is Yılanlı Thermal Springs (Ilikaynak Mah), with an altitude of 1900 m in Saribasak Village of Olur District. In the area there are three natural hot water points, lined down along a deep valley and the local people benefit from the hot water in the newly-built facility. The primitive buildings existing at the hot spring points are famous with the snakes wondering on the roof and within the walls during the year. In spite of these of harmless snakes, the temperature is favourable in terms of thermal tourism and spa uses.

Keywords: Geological heritage, fault, hot waters, Olur, Erzurum